

Veel lof voor Beschermers Amstelland

Greet Overbeek

LEI, onderdeel van Wageningen UR

27 juli 2010

Eind 2006 is de Stichting Beschermers Amstelland opgericht om samen met burgers en bedrijven Amstelland als een uniek open en toegankelijk vitaal gebied te houden waarin met respect voor landschap, natuur en cultuurhistorie kan worden geboerd en gerecreëerd. Beschermers Amstelland heeft in de afgelopen drie jaar veel begunstigers/vrienden geworven en een groot netwerk aan relaties opgebouwd. Zij wil graag weten of zij volgens hen ook de juiste prioriteiten stelt en de goede activiteiten doet. Het LEI heeft hiervoor in de tweede helft van juni 2010 een korte enquête gehouden onder 842 begunstigers en 232 relaties. In totaal hebben 523 begunstigers (62%) en 45 relaties (19%) de enquête schriftelijk of elektronisch beantwoord.

De begunstigers en relaties in beeld

Beschermers Amstelland kent een jonge aanwas. Volgens haar gegevens was 30% voor 2009 begunstiger en is 70% dat pas erna geworden. Respondenten zijn vaker al langer begunstiger (51%) dan vanaf 2009 (49%). De begunstigers die de enquête hebben ingevuld, wonen vooral in Amstelveen (42%). Samen met begunstigers uit Ouderkerk, Uithoorn en Abcoude vormen zij ruim de helft van het aantal respondenten. Buiten Amstelland leveren inwoners van Amsterdam een belangrijk aandeel (tabel 1). Er is nauwelijks verschil in de woonplaats van de respondenten die voor of na 2009 begunstiger zijn geworden. Het werfgebied lijkt in de afgelopen jaren dus niet veranderd. De relaties zijn vooral elders gevestigd (44%).

Tabel 1	Gemeente begunstigers en relaties (in %)			
	Gemeente	Begunstigers	Voor 2009	Vanaf 2009
- Amstelveen, Nes aan de Amstel	42	40	44	18
- Ouderkerk, Abcoude, Uithoorn, Duivendrecht	15	15	14	16
- Amsterdam Zuid	17	21	14	9
- Amsterdam Zuid-Oost, Diemen	4	4	4	
- Amsterdam elders	17	16	18	13
- Elders	5	4	6	44
Totaal	100	100	100	100

De begunstigers zijn gemiddeld ouder en vaker hoger opgeleid dan de bevolking in het gebied.¹ Zo is 74% 55 jaar of ouder en heeft 78% hoger beroepsonderwijs of een universitaire opleiding gevolgd. De recente begunstigers zijn iets jonger, maar hebben een zelfde opleidingsniveau als de eerdere begunstigers. De relaties zijn jonger (40% 55 jaar of ouder), maar hebben nog vaker hoger beroepsonderwijs of een universiteit gevolgd (82%).

De begunstigers zijn ook vaker dan de bevolking lid van een andere natuur- of landschapsorganisatie, met name van Natuurmonumenten (65%) en Landschap Noord-Holland (52%). Een derde is lid van het Wereld Natuur Fonds (34%) en de Vogelbescherming (31%).²

¹ Van de bevolking (20-75 jaar) is 31% 55 jaar of ouder en heeft 40% hoger beroepsonderwijs of universiteit gevolgd. Zie: Greet Overbeek & Ronald de Graaff (2009): Investeren in landschap. Bewoners en bedrijven in Amstelland, Binnenveld, Het Groene Woud en Ooijpolder-Groesbeek. Den Haag, LEI Wageningen UR.

² Van de bevolking (20-75 jaar) is 33% lid van Natuurmonumenten, 28% van het Wereld Natuur Fonds, 9% van de Vogelbescherming en 6% van Landschap Noord-Holland, (Overbeek & de Graaff, 2009).

Relaties zijn veel minder vaak lid van deze organisaties (ongeveer half zoveel). Geconcludeerd kan worden dat begunstigers een hoogopgeleid ouder deel van de bevolking in Amstelland en in Amsterdam vormen dat sterk voor natuur en landschap sympathiseert.

Doelstellingen van Beschermers Amstelland

De begunstigers zijn verschillende redenen voorgelegd om lid te worden van Beschermers Amstelland. De belangrijkste redenen voor hen zijn het beschermen van het cultuurhistorisch waardevol landschap, het stimuleren van natuur- en landschapsbeheer en het kritisch volgen van overheden. Daarentegen hechten zij veel minder belang aan het stimuleren van recreatie. Bij de gekozen redenen maakt het niet uit wanneer men begunstiger is geworden, wel welke opleiding men heeft. Hoewel de teneur hetzelfde blijft, hechten hoger opgeleiden sterker aan bovengenoemde (abstracte) redenen voor het behoud van landschap, natuur en cultuurhistorie. Lager en middelbaar opgeleiden onderschrijven deze redenen, maar kiezen ook vaker concrete issues gerelateerd aan boeren en recreatie (tabel 2).

Tabel 2	Redenen lidmaatschap en opleidingsniveau begunstigers (3p-schaal oplopend)			
Redenen lidmaatschap	Begunstigers	LBO	MBO	HBO & WO
- Beschermt cultuurhistorisch waardevol landschap	2.7	2.6	2.7	2.7
- Stimuleert natuur- en landschapsbeheer	2.7	2.4	2.6	2.7
- Volgt overheden kritisch voor beter landschapsbeleid	2.6	2.5	2.6	2.7
- Komt op voor de boeren	2.0	2.2	2.2	2.0
- Stimuleert recreatie	1.7	1.9	1.8	1.7

Verder blijken begunstigers in Amstelland meer aan het belang van de boeren te hechten dan begunstigers die in Amsterdam of elders wonen (tabel 3).

Tabel 3	Redenen lidmaatschap en gemeente begunstigers (3p-schaal oplopend)			
Redenen lidmaatschap	Amstelveen, Nes aan de Amstel	Ouderkerk, Abcoude, Uithoorn	Amsterdam, Diemen	Elders
- Beschermt cultuurhistorisch waardevol landschap	2.7	2.7	2.7	2.8
- Stimuleert natuur- en landschapsbeheer	2.7	2.6	2.6	2.7
- Volgt overheden kritisch voor beter landschapsbeleid	2.7	2.6	2.6	2.7
- Komt op voor de boeren	2.1	2.1	1.9	1.9
- Stimuleert recreatie	1.8	1.7	1.7	1.8

Beschermers Amstelland wil graag horen of zij de juiste prioriteiten stelt. Begunstigers en relaties konden zes punten toekennen aan drie strategische pijlers (tabel 4). Begunstigers geven de hoogste prioriteit aan het positief kritisch volgen van de overheid (2.2), maar hechten ook aan het vergroten van de bekendheid en de financiële middelen voor het behoud van Amstelland. Er is daarbij weinig verschil van mening tussen recente en eerdere begunstigers. Ook de woonplaats van de begunstigers heeft weinig invloed op de prioriteiten. Een uitzondering vormen begunstigers van elders die meer hechten aan het vergroten van de bekendheid van Amstelland en minder aan het positief kritisch volgen van de overheden. Relaties kiezen nog vaker voor meer bekendheid geven aan Amstelland en nog minder voor het positief kritisch volgen van de overheden.

Tabel 4	Strategische pijlers volgens begunstigers en relaties (3p-schaal oplopend)			
Strategische pijlers	Begunstigers	Voor 2009	Vanaf 2009	Relaties
- Bekendheid geven aan Amstelland	1.9	2.0	1.9	2.2
- Overheden positief kritisch volgen	2.2	2.1	2.2	1.7
- Financiële middelen genereren voor Amstelland	2.0	2.0	2.0	1.9

Het bestuur van Beschermers Amstelland steekt veel tijd in de procedure om de golfbaan in de Bovenkerkerpolder tegen te houden. De overgrote meerderheid van de begunstigers (81%) vindt dit terecht. Van de relaties is ruim de helft (53%) het hiermee eens. De rest heeft zich hier meestal geen oordeel over gevormd (begunstigers 15%; relaties 29%). Slechts weinigen vinden deze activiteit onterecht (begunstigers 4%; relaties 18%).

Geconcludeerd kan worden dat de begunstigers de doelstelling breed onderschrijven om Amstelland een uniek open en toegankelijk vitaal gebied te houden waarin met respect voor landschap, natuur en cultuurhistorie kan worden geboerd en gerecreëerd. De nadruk lijkt hierbij meer te liggen op het behoud van landschap, natuur en cultuurhistorie dan op het kunnen boeren en recreëren in Amstelland. Begunstigers hechten hierbij het meest aan het positief kritisch volgen van overheden en wat minder aan het meer bekendheid geven aan het moois in Amstelland dan relaties doen.

Informatiebronnen en activiteiten van Beschermers Amstelland

De begunstigers en relaties zijn zeer tevreden met de verstrekte informatie door Beschermers Amstelland zoals de nieuwsbrief, het jaaroverzicht en de website. Alle gebruikte informatiebronnen scoren meer dan voldoende (2 punten) tot goed (3 punten). Via huis aan huis bladen minder nieuws gelezen (tabel 5). Verder valt op dat bijna de helft van de begunstigers de website niet kent en bijna de helft van de relaties geen oordeel kan vormen over het jaaroverzicht.

Tabel 5	Waardering informatiebronnen Beschermers Amstelland door begunstigers en relaties (3p-schaal oplopend)			
Informatiebronnen	Begunstigers	Weet niet	Relaties	Weet niet
- Nieuwsbrief	2.8	9%	2.5	36%
- Jaaroverzicht	2.6	29%	2.4	44%
- Website	2.6	46%	2.3	22%
- Nieuws via huis aan huis bladen	2.0	50%	2.1	67%

Beschermers Amstelland organiseert jaarlijks een groot aantal activiteiten, waaronder de Amstellanddag en een fotowedstrijd. Wat vinden de begunstigers en relaties van de activiteiten (tabel 6)? De meeste lof krijgt de organisatie van de Amstellanddag jaarlijks op de eerste zondag in juni, dus net voorafgaand aan deze enquête. De lof komt zowel van de begunstigers (2.9) als van de relaties (2.8). Verder valt op dat sommige activiteiten bij veel begunstigers en relaties niet bekend zijn (fotowedstrijd, opzetten en promoten van de Rabo Streekrekening en de Beschermersavond).

Tabel 6	Waardering activiteiten Beschermers Amstelland door begunstigers en relaties (3p-schaal oplopend)			
Activiteiten	Begunstigers	% Weet niet	Relaties	% Weet niet
- Amstellanddag	2.9	25%	2.8	18%
- Voorstellen inrichting polders	2.8	35%	2.3	40%
- Informatiefunctie	2.7	13%	2.3	24%
- Beschermersavond	2.7	66%	2.4	80%
- Fotowedstrijd	2.5	47%	2.6	56%
- Opzetten en promoten Rabo Streekrekening	2.5	66%	2.5	69%

Geconcludeerd kan worden dat de gebruikte informatiebronnen en de verrichte activiteiten door Beschermers Amstelland hogelijk gewaardeerd worden, zowel door de begunstigers als door de relaties.

Zelf bijdragen aan Beschermers Amstelland

Een vrijwilligersorganisatie als Beschermers Amstelland kan niet zonder de hulp van haar begunstigers en relaties. Van de begunstigers is 20% en van de relaties 12% geïnteresseerd in een of meer bijdragen. De meeste interesse is er voor het meedenken over de bestemmingsplannen (11%) en het werven van nieuwe begunstigers (8%). Het organiseren van bijeenkomsten, deelname aan de redactie, het bestuur en het interesseren van bedrijven voor een bijdrage krijgen elk 4% van de stemmen. De interesse is ongeacht de leeftijd en het tijdstip van begunstiger worden. Opleiding speelt wel een rol. Daarbij is het opvallend dat lager opgeleiden vaker dan de anderen geïnteresseerd zijn om bij te dragen (organisatie van bijeenkomsten, meedenken over plannen en functie in het bestuur).

Van de begunstigers zegt 56% soms anderen te attenderen op de mogelijkheid om begunstiger te worden van Beschermers Amstelland, 11% doet dit regelmatig en 33% niet of nauwelijks. Leeftijd, opleiding en het tijdstip van begunstiger worden, maken hierbij niet uit. Wel blijken de begunstigers die anderen attenderen vaker in Amstelveen te wonen. Relaties (die zelf ook geen begunstiger zijn) wijzen veel minder vaak op de mogelijkheid om begunstiger te worden.

Adviezen aan Beschermers Amstelland

Een enquête onder respondenten die zich op de een of andere manier betrokken voelen bij Beschermers Amstelland, laat natuurlijk ook ruimte om zelf opmerkingen, adviezen en wensen te geven. Dat is uitbundig gedaan. Uit de reacties zijn een aantal punten te destilleren.

Ten eerste is men vol lof over Stichting Beschermers Amstelland en het werk dat zij verricht. De hoop en steun is er vooral op gericht om zo door te gaan. Daarbij noemt men enerzijds vooral het protest tegen de golfbaan en het behoud van Amstelland en anderzijds het organiseren van de Amstellanddag.

Ten tweede door de informatie- en communicatiefunctie verder uit te bouwen. Zo wil men meer informatie over de gewenste bescherming voor het behoud van Amstelland. Daarnaast meer communicatie door vaker een nieuwsbrief rond te sturen of een ledenbijeenkomst te houden. Er zijn ook verzoeken om in de winter nog een tweede Amstellanddag te organiseren, bijvoorbeeld door (binnen)activiteiten op een locatie te houden.

Ten derde stelt men voor om meer samen te werken met andere organisaties. Genoemd wordt Landschap Noord-Holland, waar men vaak al lid van is. Verder denkt men aan samenwerking met lagere en middelbare scholen door het houden van excursies voor leerlingen in Amstelland. Ook is opgemerkt dat de samenwerking met andere overheden volgens een aantal respondenten opbouwender kan.

Tenslotte wijst een aantal respondenten nog eens nadrukkelijk op het behoud van Amstelland. Er moet niet te veel recreatie aan de Amstel komen en het mag geen kermis worden. Ook de boten kunnen volgens hen stiller varen. Kortom, rust en reinheid blijven gewenst.

Ten slotte

In het begin van deze notitie is aangegeven dat de begunstigers van Beschermers Amstelland een hoogopgeleid en ouder deel van de bevolking vormen dat sterk voor natuur en landschap sympathiseert. Zij zijn daarmee niet representatief voor de bevolking in Amstelland en Amsterdam. De vraag is of dit ook tot andere wensen leidt? In een eerder onderzoek naar de betrokkenheid van bewoners bij Amstelland, bleek ook al dat deze kritisch op de overheid zijn en sterk aan natuur en landschap hechten (Overbeek & de Graaff, 2009). De bevolking was toen – in vergelijking met die uit de andere voorbeeldgebieden Investeren in Landschap – echter minder tevreden over de aanleg van de recreatieve voorzieningen en het financieel belonen van boeren voor landschapsbeheer. Uit de antwoorden van de begunstigers blijkt die onvrede minder. Mogelijk hangt dit samen met hun opleiding, want hoger opgeleiden kiezen vaker meer abstracte zaken rond landschap dan concrete en tastbare zaken zoals recreatie.

Als de Stichting Beschermers Amstelland meer begunstigers wenst, blijft het de moeite waard om middelbaar en lager opgeleiden op te zoeken en aandacht te blijven schenken aan recreatie zolang dat tot geen “kermis aan de Amstel” leidt. Verder kunnen begunstigers worden geworven door meer aandacht aan jongeren (en hun ouders) te schenken, bijvoorbeeld door in het lokale onderwijs “Amstelland” als thema op te nemen.